

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

ЗЕМЉА ЗЛОЧИНА

Поводом смрти Абдул Хамида, чија је владавина, припадајући већ историји, добро позната, нарочито је вредно проговорити коју о режиму после њега.

Абдул Хамид је био, да дамо један сумаран преглед, уздигао неморалност на степен правила, а корупција му је била главно оруђе. Бакшиш и терор то су били једини министри који нису никад губили његово поверење. Он је с правом носио назив »дрвени султан«, а и носиће га кроз целу историју, јер је сав био крвав.

Али оно што је било главно у свему његовом раду, то је то, да је до крајности злоупотређивао религиозни bigotизам свога народа и највећим делом починио многобројна зла у својству Калифе правоверних. Тај исти адут употребљавају сада, и то врло ревностно, носиоци лажно демократског новог режима, некадашњи проповедници »Хуријета«, познати и разметљиви младотурски политичари, који су, као глдијатори у арени, у почетку били симпатично поздрављени зато што су победиоци тираније али који су се исто тако, врло брзо дискредитовали, јер је код њих све било лажно.

И као год што се некад у старом режиму причало наивном иглупом свету чак и то, како немачки цар долази у посету Абдул Хамиду у знак своје вазалске покорности према господару света, тако, опет, данас модерни представници Ислама покушавају да рату даду обележје светог религиозног рата и позивају све правоверне на борбу до истраге против неверника.

У томе смислу врло је карактеристична једна младотурска прокламација, која је издата 1914. Она је и раније била позната делимично, али ју је у целини објавио тек ових дана један холандски универзитетски професор.

Она се обраћа свима муслиманима на свету, а на језику арапском који је међународни језик Ислама. Подсећајући све да су браћа и да им је најсветији за-

датак да се боре за величину Алахове државе, она прети вечним паклом свима онима који се оглуше о ове дужности. А још ће двапут бити грешнији, ако се неверницима допусти да се дижу против калифата и оглашују се непријатељима Пророковог наследника. Цео муслимански свет мора оставити сав свој посао на страну и узети учешће у светом рату.

Муслимани треба да знају да је свети рат постао општа дужност и да им је допуштено да пролију крв свих неверника са муслиманске територије, који год нису савезници Турске. Треба да знају да им је дужност да убију сваког неверника, било тајно или јавно, само ако он преставља неку власт на муслиманској територији, а у духу наређења из Корана (4,93), које каже: »Зграбите их и убите, где год их сретнете; над њима вам се даје пуна власт.« Онај, који убије само једног неверничког власника са муслиманске територије, добиће награду у ценету, истоветну са оним који би извео напредак целокупног Ислама. Ето због тога сваки Муслиман, па макар где се он налазио и макар у којој земљи, треба да убије бар по три или четири неверника, тих непријатеља Алаха и његове вере. То је потребно Богу, и он ће им зато по заслуги платити. Нека сваки правоверни буде уверен у спасење своје, па макар да не учини никакво друго добро дело осим овога. Сви они који уђу у рат добиће вечно блаженство, а они што погину биће проглашени за свеце. Алах нека нам је свима на помоћ и нека улије у наше душе крепост за овај свети рат против наших непријатеља.

Тако у главним потезима, гласи тај мрчљивачки памфлет последника црвеног султана, у коме се у име религије проповедају најсатанскија средства, а који већ по хиљади пут показује да се свет није имао ради чега радовати њиховој владавини, јер је и њихова карта: мрак и терор. Мурта сјаше а Курта узјаше.

У БЕРЛИНУ

Цирих. — По вестима које долазе из врло меродавних извора, види се да је политичка и економска ситуација у Немачкој горе него што је икада била од почетка рата. Ево како социјалистички листови описују страшну ситуацију у земљи:

Народ је сит рата. Здравље му пропада брзо, обрци у кромпиру недовољни су да утоле глад. Поврће се не може да нађе, месо је ретко, а мает се, одавно није видела.

Ситуација у Берлину била је крајем 1917 г. крајње рђава. Већина становништва нема одела, обуће, светлости, огрева. Средњи и сиротнији сталез пате страшно. Влада се труди да подигне дух становништва, причајући му приче о глади у земљама Споруума.

ДИАЦ О НАПАДУ

Рим. — Један римски лист објављује резиме разговора, који је имао његов уредник са генералисимом талијанске војске Дицом.

Диц сматра да је за непријатеља источни фронт постао безопасан и за то тврди да се треба приправити против новог евентуалног напада аустро-немачког на нас.

Напад, за који се не може предвидети време биће онда, кад метеоролошке прилике то допусте.

»Али непријатељски план — додао је Диц — изићи ће на жељезну вољу и отпор наших војника, који бране сада своју груд и своје куће.

Бенерал Диц, који је имао непоколебиву веру у наше војнике у страшним данима инвазије, има и данас ту веру после епског отпора у новембру и децембру.

Генерал је закључио, да породице бораца и грађани сарађују у отпору и сачињавају стратегијску резерву против непријатеља.

ХАМИДОВ НАСЛЕДНИК

Лондон. — Енглески листови доносе разне коментаре поводом смрти бившег султана Абдул Хамида. »Тајмс« пише о томе: »Ако је Абдул Хамид учинио много зла, завереници који су га заменили на власти, надмашили су га у томе. Он је масакрирао Јермене а младотурци су покушали да истребе целу јерменску расу.

Било је једно време кад је Абдул Хамид сматран за највише злочиначког монарха у модерном времену али овај срамни епитет данас припада другом суверену, чија је савест још теже наговарена.«

НА ЗАПАДНОМ ФРОНТУ

Лондон. — У тренутку кад се тако много говори о нагомиловању немачких снага за офанзиву на западном фронту, занимљиво је изнети приближне цифре савезничке снаге, која чека Немце.

Према »Дејли Телеграфу« који цитира изјаву сенатора Беранжеа, француска војска није никада била јача ни дисциплинованија него данас, а њене војске има на фронту три милиона.

Што се тиче ефективне енглеске војске, изјављено је у британском парламенту да се у Француској налази више од три милиона људи, а може се с поузданошћу узети да од ове цифре има сада више од две трећине на фронту. На тај начин укупно има од прилике три милиона Француза, два милиона Енглеца, 300.000 Америчана, свега дакле 5 и по милиона људи.

НА КОРЗИЦИ

На дан католичке Нове Године приређена је у Бастијској Војној Болници једна мала свечаност са концертом. — Најпре су рањеним и болесним војницима раздавати поклони, које им је донело тамошње грађанство, а потом им је приређена закуска, и, најнајпосле, концерт. Овој свечаности присуствовао је и српски тамошњи свет, заједно са свештенством српске цркве, наставницима и ђацима из Лицеја и српске основне школе.

Хор српских ђака певајући на концерту наше народне патриотске песме постигао је врло леп успех због чега је одушевљено поздрављен од многобројних присутних отмених грађана, нарочито од рањених француских војника.

Листови су донели леп извештај о овој скромној свечаности, нарочито похваљујући певање српских ђака.

У ЖУРБИ

Базел. — Дописник »Базнер Нахрихтен« сматра да званични немачки кругови мисле да одмах регулишу питање о границама. Немачка има намеру да, према утврђеном програму, ликвидира проблемом Пољске, Литваније и Курландије. (Т. Б. Ж.)

ПИСМО ЗА ФРОНТ

ПРЕДЛОГ ЈЕДНОГ ДОБРОНАМЕРНОГ ЧОВЕКА

1 фебруара 1918
у Солуну.

Драги Проко,

Један наш добро познати шумадиски поп, чувен са својих духовитих пошалица и лепих авантура, залазећи већ у године и повлачећи се из друштва, причао ми је: »Учини данас једну ствар, а оно са свију страна: Аферим, попе! Учини сутра другу: Аферим, попе! Прекосутра опет: Аферим! Е, па не може се више. Сустигоше ме аферими«.

Те тако ти је, све ми се чини, и код мене, и ако нисам имао, ваља бити скроман, баш неких великих и славе достојних подвига него само онолико колико је и речено једном свим обичном рабу божијем. То му дође као оно што рекле наше жене: И сама сам ти така, друго.

Едем, мало ме сустигоше аферими а мало сам се и похабао у овом рату, те од како сам се оно пролетос разболео, одмах по доласку у Солун, још никако не могу да се опоравим. А шта нисам радио, па никакве

вајде. И болница, и поштеда, и боловање, па ништа. Једино још нисам пробао да ми погаси угљевље каква вешта наша жена у избегличком догору, али и то љу морати. Баш јуче прича ми онај учитељ, што га зову Калакурдија, да је то врло добра ствар. Каже, чим мало занемогне, оде смеета у логор, и одмах му лакше, као да му се скине неки мрак са очију. А има, Господи помидуј, и један свети човек из Хилендара, који зна једну жену са јутом косом што уме да обаје. Не знам да ли ће све ово ваљати и за мене, али љу морати да пробам, јер и овако не ваљам ништа. Летос, кад год сам се виђао са Акшамом из Бреснице, а он ми увек каже: »Добро изгледаш, синовче. Као да гуташ ексер«.

Али сам се бар на овој доколици нагледао свакојаким чудеса.

Прво и прво, видео сам шта му је то приморска клима. Кад стегну један мраз око Св. Николе и око Малог Божића, цвототали смо као пси. Она хладови-

на што духну у Драчу не би могла ни шегрт да буде овим солунским мразевима. А ти се, хвала Богу, сигурно сећаш, како ни оно није био баш мачији кашаљ. Знаш и сам како се учитељ Миливоје, дрхтећи на оној слани, вајкаше: »Боже мој! Што ја бејох луд, те веровах у некакву приморску климу, хајде де, али што лагах двадесет генерација деце, то ми криво«.

По градацији топлоте, сад би му дошао солунски пожар. То чудо да си видео, схватио би колико су лажне биле бајке о перверним укусима римских императора, који су палили Рим ради свог увесељења. Она силна ватра изгледала је заиста величанствена. Истина нико није намерно запалио Солун, и то је оно што одудара од Неронових пожара, али су ти стари пожари били једна обична паљевина наспрам пожара у Солуну. Тако ми бар прича онај професор, што га зову Каменица, и дирају га да се представи једном народном посланику, кога је отишао да моли за малко протекције: »Ја сам Милентије Каменица, члан наше партије овдашњи«. А, веруј и да је истинај има то све у старим књигама. — Али овај пожар има и велике сличности са тим намерним пожарима, јер и овде је, изгледа, било забрањено мештанима да гасе. Ја бар никако нисам видео да је претом мрднуо.

Истина ово ме гледање стало оно мало моје, сиротиње, која је такође отишла на општи жртвеник, али бар кад је лепо није ни скупо. И тако је јефтиноћа овде у Солуну, а и Задруга је ту, те немам шта да берем бригу.

Видео сам — ово би по интензитету била наредна тема — и разноврсне »уметнике« и »уметнице« свију калибара. Ту ти је заступљен цео уметнички свет, почињући од једног кретенастог кепеца, који, што каже наш велики списатељ и великомученик Никац од Ровина, »у два деци могао би стати и у њему ноге прекрстити«, па до једне претеке жене, која би могла да те згужва као табак хартије, а грлатија је него најгрлатији наш биров. Или: почињући од великих савезничких нација па до наших скромних Српкиња, које нам ревносно приносе славу по свету. Српске су уметнице негорделиве и пуне милости за наше ратнике, чак се и заљубљују. Мекота српске душе чини да, и ако оне »поју Богу својему за готове новце«, ипак су због своје бољевости, а и гра-

ције, чувене. Оно што се причало на фронту, још док сам ја био тамо, сасвим је са разлогом, јер шта би радили ми грешници са фронта незнајући језик, да вас не прихвате ове добре душе? Свој своме.

А кафане су највећа ватра. Ту су ти «српске кујне» на све стране, српски јеловници и на српском језику, а то треба платити. Није ни мала ствар имати све то у страном свету. Ту ти је, на прилику: «Риба Барбуна пржена», «буфте у белим сосу», «телеће с кисеу купус», и све тако неки укусаи језик и укусаи јела. А ко ће то данас да ти да за мале паре? После тога, коме је скупо, тај може да купи кајиш па да се потнаше, и жива згода: не мора да једе више од једанпут дневно. А ако је још и под поштедом, онда је најбоље да преспава ручак, као што сам ја радио, кад сам оно био изгубио и семе од пара. У осталом, сан крепи човека, то ти је Мага толико пута причао.

Него, причајући о овим кафанама, ево дошао сам на једну идеју. Размишљај о њој, и баш бих рекао да је добра. Али само не знам с кога краја да почнем, што рекао не знам који оно беше списатељ. У осталом, почећу позваље, па ћу тако избећи дигему са тим «крајевима».

Елем, има овде у Солуну једна велика двоспратна грчка државна зграда, у којој су на оба крила и на оба спрата нека надлештва грчка. И сад, у једну нових кафана и ресторана, обрете се једног лепог дана у центру те зграде један ресторан и хотел. Нисам могао да се обавестим, како је дошло до тога и из каквих разлога, јер ми некако не иде од руке овај грчки језик, али рачунам, ова је ствар врло добра и требало би је, чим се вратимо у Србију завести и код нас.

Само, то би у нашим надлештвима имала да подигне држава. Моје је скромно мишљење, ово би било прво предузеће у државној режији које би, на супрот свима финансијско-економским теоријама, овим стварима, морало добро да иде, то је једно; и друго, држава би тиме изишла на сушрет својим чиновницима, који после толико ратовања заслужују да се поштеде од штрападирања из канцеларије у кафану и из кафане у канцеларију. Теш све на једно месец, дивота.

После, и губи се она стара традиција канцеларских кафа. У срећно време читава утакмица је била међу надлештима, чији момци кувају бољу кафу, а данас већ тога нема, а и забрањује се. Неки веле, да се забрањује зато што се тиме само сузбија један рђав турски обичај; а неки зато што на том питању у мало није дошло једном до озбиљних догађаја кад је настао спор око тога, да ли је боља кафа код ча-Трифуну у Министар-

ству иностраних Деза или код ча-Јове у Државном Савету. Тек било како му драго, губи се та установа, а и то је, тако бар могу мислити, један разлог који иде у прилог овом мом предлогу.

А и шефовима би било zgodније за давање оцена. Просто дође само, што се каже канцеларским језиком, на лице места, и само бележи. И онда рубрике у кондуитама које говоре о приватном животу чиновника, не би биле онако штуре као до сада. А после, ту би се читаво преокренуло и тај стародревни канцеларски стил, који већ подсећа на Јоакима Вујића и проче славеносрпске списатеље.

Сврате, колико одмора ради, чиновници, тргну онако с ногу по две-три луке, и ето ти инспирације за прави поетски стил. То је бар искуством доказано.

Једина незгода оваквих установа била би у томе, што су у наше државне зграде смештена разна надлештва, и чиновници разних струка, у тој општој мешавини, не би могли да одвоје чиста своја дела, те и оцена способности за неке једног засебног реда чиновника не би могла тачно да се постави у тој гурми. Иначе, како то лепо на пример звучи, кад се каже: «Пију као клонфери» а то овде не би могло да се лако определи, који су то управо чиновнички «клонфери».

Али и са овим недостатком, ова благотворна реформа преко потребна, а даће Бог да се она и оствари, кад је већ овај рат успео да реши и највећи релативни питање о глумачкој менаџи.

У то име, драги мој Проконије, пиши чашу вина и припремај се за те велике дане.

Буди ми здрав.

Твој Мргуд Угљешин

ИЗЈАВА ЛОЈДА ЦОРЦА

Лондон. — Јуче је Лојд Цорц у Доњем Дому рекао:

«Није била намера Савезника да Врховном Ратном Савету даду извршну власт, али од тога времена до данас ситуација се изменила: Немци су сад пренели знатан број дивизија на западни фронт и против обећања који су њихови помоћници дали руским делегатима у Брест Литовску.

Такав је био проблем који је савезнички савет у Вердену требао да испита. Потребно је и битно је било за нас да се савезничке снаге Француске, Енглеске, Италије и Америке доведу у положај да могу напасти у zgodном тренутку. Кад ће се извести тај ударац? То још не знамо. Али знамо да се он спрема. Потребно је било предузети и по-

требне мере да Савезници уједине своје снаге, како би се могли одупрети немачким претњама. У дискусији Врховног Војног Савета у Версаљу учествовали су сви чланови и грађански и војнички. Погледи су били савршено једнодушни.»

Јаша Томић

Цирих. — «Хрватска Држава» од 8 јануара јавља да је у Новом Саду пуштен у слободу Јаша Томић, вођа српских прекосавских радикала. Наш народни борац из Угарске био је у тамници више од три и по године.

БРАЗИЛИЈА У РАТУ

Лондон. — Бразилијанска мисија је стигла у Лондон. Њу су дочекали преставници Бразилије у Енглеској. Адмирал Франциско Дематос је изјавио да се нада, да ће бразилијанска мисија посетити и поморске базе у Француској и Италији. Тај пут ће мисија извршити одмах по свршетку посла у Лондону.

ЧЕШКА ИЗЈАВА

Рим. — Народни посланик г. Бевионе, пошто је дан пре прочитан у скупштини текст лондонског Уговора и других докумената публикованих у Русији, обратио је пажњу на мишљење, које тражи, да се Италија стави на чело националног покрета потлачених у Аустрији. Том приликом тврди г. Бевионе, да су чешки комитети одлучили да ће се задовољити простом аутономијом у федерализованој Аустрији. На ово је господин Хловачек, преставник народног савета чешких земаља у Риму, упутио листовима писмо у којем изјављује, да не постоји ни једног чешког комитета који би истицао потребу такве аутономије. Једну аустријску федерацију Чеси никада не могу примити.

Напротив Хловачек констатује, да је председник аустријског министарског савета пре неколико дана изјавио, да су Чеси, декларацијом Уставотворног скупа у Прагу 6 јануара, прекинули сваку везу са државом и са династијом аустријском.

Хловачек закључује, тврдећи, да су Чеси непомирљиви непријатељи Аустрије.

О КОЛОНИЈАМА

Париж. — Министар колонија Анри Симон председавао је седници једне комисије, која има задатак да испита сва питања, која ће се после рата односити

на француске колоније. У току седнице министар је истакао велику улогу, коју су колоније имале у рату.

«Оне ће, рекао је он, играти још важнију улогу у часу мира. За Француску је животно питање да за будуће генерације осигура најлешње делове нашег народног наслеђа. Она мора учврстити дело, којим је наша земља везала за прошлост од више столећа.»

ВЛАДА Г КЛЕМАНСО

Париж. — Француска социјалистичка странка одржала је јуче једну седницу, на којој се дискутовало у учешћу у кабинету г. Клемансоа. Главни је одбор усвојио дневни ред, којим се овлашћују социјалистички посланици Бисон, Компер Морел и Диог да могу узети учешће у кабинету г. Клемансоа.

ПРИЗНАНИЦЕ ИЗ СРБИЈЕ

Обавештајни Биро Српског Црвеног Крста у Солуну добио је нову партију оригиналних признаница из Србије за следеће улагаче.

Умољавају се улагачи да изволе обратити се овом биро-у лично или писмено како би им се оригиналне признанице послале; дужни су назначити коме су новац слали као и место где.

Нарочито се улагачи умољавају да пријављану своје адресе ставе читко и јасно исписан свој потпис, број поште и име лица коме су новац слали.

По свима писменим тражњама овај Биро одмах шаље признанице улагачима чије су признанице пришле, а за оне чије признанице још нису пришле, биро ће послати на означену адресу кад исте буду дошле.

Алексић Светис, надз. друге, Анчић Михајло, железничар, Анђелковић Божа, капетан, Аврамовић Живојин, железн. Ариаутовић М. Иван, капет. Асурчић Славко, саобр. чинов. Атанацковић Драг, капетан, Аћимовић Д. Адам, капетан (2 пр.).

Богдановић Милан, п.поруч. Богдановић Милош, обвез. Богдановић Сретен машинов. Божовић Божа, цензор, Брашић Новица, управник, Бабић Милан, књижевња Белић А. Тик. инв. Бошковић Ђ. Бошко капет.

Васиљевић Рад. жан. нар. ред. Вељковић Драг, п.пук. Весић Алекс. поручник, Весић Војид. поручник, Вилотић Стеван, п.пук. Винтровић Р. ген. консул, Вирић Богољуб, надз. друге, Витић Милија, Војиновић Тихомир, обвез. Врбић Коста, лек. Вуковић Бранислав, п.поруч. (2 пр.), Вуковић Драг, мајор, Вучковић Лазар, чувар, Вукадиновић Ј. Влад. благ. Велимировић Радојца, Весовић Сетимир, чинов. Видић Драгомир, Видојевић Живко, п.поруч. Војиновић Димитр, пред. суда, Вортић Никола, кочничар.

Гајић К. Вој. пол. писар, Гајовић Веселин, Гвозденић, капетан, Гмизовић

Љуб., вој. чинов., Гавриловић Драг. и Душан, Гавриловић Никола, Глашковић Милан поруч.

Димитријевић Љубом, саобр. чинов., Димитријевић Мита, шеф поште, Драго-сављевић Милош, Дагић Милан, контр. поште, Де-дић Радослав, капет., Ди-

митријевић Милан, сан. пуковник, Достанић Филип, поручник.

Ђорђевић Ст. Јован капетан (2п.) Букић Живко, Бурић Миливоје, Бурић Радован чувар пруге, Бурковић Павле, хауб. багер. Ђорђевић Божа, капетан. (Наставиће се)

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Преконоћ активност обе артилерије у области Шавињона и источно од Ренса и у Шампањи. Један непријатељски покушај препада источно од Обрива остао је без резултата.

Доста жива артилеријска борба између Миете и Ене, на фронту шуме Шом и у Горњем Алзасу. Французи су одбили један немачки препад.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Врло жива артилеријска акција западно од Гарде до источно од Бренте и на средњој Пјаве. Наша артилерија је успешно концентрисала ватру на неприја-

тељске трупе у маршу источно од Вал Френцела и падини брега Берета.

Енглеска тешка артилерија је са најбољим резултатом тукла непријатељске батерије пред Монтело. У долини Лагарина и јужно од Канове (Ајага) пушчаоном ватром смо растерали непријатељске извиднице. Код Граве ди Пападополи једна наша патрола је изазвала узбуну у непријатељским линијама.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Преконоћ су енглеске патроле северно источно од Аржикура добиле заробљеника.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ДЕПЕШЕ „НАРОДА“

Атина. — Из Рима:

Белгијски краљ и краљица, после четири дана бављења на италијанском фронту, остали су ратну зону.

Рим. — «Елокас»

јавља да је Ризов изјавио у «Берлинер Тагеблату» да је Бугарска понудила мир Румунији.

Петроград. — «Вечерња Пошта» јавља да је велики кнез Никола Константиновић умро у својој резиденцији у Ташкенту.

Париж. — Маршал

Жофр изабран је за члана Француске Академије са 33 гласова против 1.

Париж. — Клемансо је изјавио у «Еко де Пари» да је врло задовољан посетом на фронту у Алзасу су га поздравили: Доле са плебисцитом.

МАЛИ ОГЛАСИ

Штампарија «Акуароне» улица Коломба бр. 6 ради све штампарске послове: књиге, формуларе ит.д. као и штампарије. Слова су нова као и сав други материјал нови су и техничка израда је најбоља.

Винарска радња Ираклије Зарчевића — Битолца — Препоручује добро природно вино, коњак и ракију по најумеренијим ценама. Радња се налази у улици: Макс Хардена Бр. 13. — у близини «Олимпоса» 20—30

Српско Трг. Друштво.

Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користе услугама ове повчане установе за све своје послове. Врши на својој благодатној размени свих повчаних монета по повољним дневним курсевима. 9—10